

Voldgiftsnævnet for bygge- og anlægsvirksomhed og de faglige voldgiftsretter med opfordring til, at opgaverne i et vist omfang flyttes fra højesteretsdommere til landsdommere og byretsdommere, at den hidtidige ordning, hvor dommere til andre voldgiftsretter udpeges i fællesskab af parterne i sagen, erstattes af en ny ordning, hvor udpegning af en dommer foretages af retspræsidenten eller en kreds af dommere, og at arbejdsgruppen retter henvendelser til de større private råd og nævn med opfordring til, at der tages stilling til behovet for dommermedvirken.

Det fremgår endvidere af notatet, at forslagene i notatet ikke kan være bindende, og at det i sidste ende er lovgrundlaget, der giver rammen for, hvad den enkelte dommer lovligt kan påtage sig af bibeskæftigelse. Det er forventningen, at dommerne i praksis vil følge forslagene, der efter arbejdsgruppens opfattelse mærkbart vil kunne føre til, at omfanget af dommeres bibeskæftigelse begrænses, og at bibeskæftigelsen fordeles anderledes, herunder således, at en del af bibeskæftigelsen flyttes til dommere i lavere instanser.

Forslag om delvis afskaffelse af dommeres adgang til bibeskæftigelse

Efter forslagsstillernes opfattelse har omfanget af dommeres bibeskæftigelse fået et så stort omfang, at det giver anledning til en række principielle betænkeligheder:

Omfanget af indtægterne ved bibeskæftigelsen bevirker således, at der kan stilles spørgsmål om, hvorvidt bibeskæftigelsen hos i hvert fald enkelte dommere kan skabe sådanne økonomiske interesser, at der med rimelighed kan rejses tvivl om dommeres habilitet. I den forbindelse bemærkes, at i indberetninger om voldgiftssager skal parternes navne ikke angives, men derimod navnene på de advokater eller andre, som har repræsenteret parterne.

Tilsvarende kan omfanget af indtægterne ved bibeskæftigelsen bevirke, at der kan stilles spørgsmål om, hvorvidt bibeskæftigelsen hos i hvert fald enkelte dommere har et sådant omfang, at der med rimelighed kan rejses tvivl om, hvorvidt det har betydning for dommeres tidsforbrug og arbejdsindsats i hovedstillingen som dommer.

Uanset om bibeskæftigelsen ikke har haft betydning for dommeres opfyldelse af arbejdsforpligtelsen som dommer eller for dommeres habilitet – hvilket heller ikke er dokumenteret eller konkret sandsynliggjort – er det efter forslagsstillernes opfattelse et alvorligt problem, at der kan sættes spørgsmålstejn ved dommeres uafhængighed og domstolens position som selvstændig statsmagt. Efter forslagsstillernes opfat-

telse er det et udtryk for, at den gældende tilladelses- og indberetningsordning ikke fungerer på en tilfredsstillende måde, og at der derfor er behov for en lovændring. Forslagsstillerne anerkender, at der fra domstolens egen side er taget visse initiativer på området, jf. den ovenfor nævnte arbejdsgruppes notat, men vurderer ikke, at initiativet fra arbejdsgruppen reelt kan løse problemerne med bibeskæftigelsens omfang. Arbejdsgruppen angiver endvidere selv, at forslagene i notatet ikke er bindende, men at rammerne for dommeres bibeskæftigelse fastsættes af lovgrundlaget.

Forslagsstillerne foreslår på denne baggrund, at retsplejeloven ændres, således at dommeres adgang til privat bibeskæftigelse som formand eller medlem af stående voldgiftsretter eller deltagelse i private og faglige voldgiftssager afskaffes. Endvidere afskaffes dommeres deltagelse i private klage- og ankenævn, medmindre dommerdeltagelsen er lovbestemt.

Forslaget omfatter ikke dommeres offentlige bibeskæftigelse, dvs. hvervet som dommer i en række domstole ud over de almindelige domstole, herunder Den Særlige Klageret, Arbejdsretten og Tjenestemandretten, hvervet som formand eller medlem af en række forskellige administrative nævn og råd eller deres deltagelse i lovforberedende arbejde. Der vil i disse tilfælde i lovgivningen eller fra kompetente offentlige myndigheds side være taget eksplicit stilling til dommeres deltagelse. Efter forslagsstillernes opfattelse kan der imidlertid være god grund til grundigt fra gang til gang, f.eks. i forbindelse med ny lovgivning, at overveje behovet for dommermedvirken.

Forslaget omfatter endvidere ikke privat bibeskæftigelse, som ikke er speciel for dommere, f.eks. undervisnings- og censorvirksomhed, forfatter- og foredragsvirksomhed eller deltagelse i legatbestyrelser m.v. Efter forslagsstillernes opfattelse skal dommerne på disse områder have adgang til bibeskæftigelse på lige fod med andre offentligt ansatte.

Forslaget omfatter derimod privat bibeskæftigelse som formand eller medlem af stående voldgiftsretter eller deltagelse i private og faglige voldgiftssager og i private klage- og ankenævn, hvor det er karakteristisk, at dommere udøver en dommerfunktion uden for domstolssystemet, og at de udpeges netop og kun fordi de er dommere. Sat på spidsen kan det udtrykkes således at dommerne udnytter den ved grundloven særligt sikrede og i forfatningsmæssigt øjemed etablerede uafhængige status til privat indtjening. Efter forslagsstillernes opfattelse kan disse opgaver lige så godt udføres af andre kompetente jurister end udnævnte dommere. Dog undtages deltagelsen i private klage og ankenævn, hvor dommerdeltagelsen er lovbestemt. For-